

Politica ratelor tot mai relaxată

2

Anotimpuri noi pe piața imobilelor

3

Banca Mondială promite \$ 200 mln

7

Editorial

MOLDOVA ÎN FAȚA CRIZEI

Nu mai e nici un dubiu că efectele crizei mondiale se resimt și în Republica Moldova, iar în lunile care urmează se vom simți mai acut.

Vlad BERCU

Statisticile oficiale și estimările neoficiale nu pot fi puse la îndoială: tot mai multe sectoare sunt afectate. Mai întâi au pornit într-o scădere bruscă remitențele, apoi exporturile și importurile, investițiile, după care au urmat industria textilă, construcțiile, piața automobilelor noi, activitatea de leasing. A intrat în recesiune industria, ritmul de creștere a căreia a coborât la minus 3-5% spre sfârșit de an.

Ministerul Finanțelor a anunțat pentru luna ianuarie o creștere de numai 0,1 la sută „față de suma preconizată” a veniturilor la bugetul de stat.

Banca Națională a intervenit, în prima lună a anului, cu vânzări pe piața valutară de 88,65 milioane de dolari SUA. Este cea mai mare intervenție de acest fel a băncii după criza financiară regională din 1998.

Valoarea lucrărilor în antrepriză a înregistrat o reducere de 8,9 la sută, în anul 2008, după o creștere în medie de 20 la sută în ultimii ani. Ritmul de creștere a investițiilor în capital fix au scăzut la cel mai redus nivel din ultimii opt ani, pe fondul efectelor crizei financiare internaționale. Cea mai pronunțată reducere a activității investiționale s-a produs, în a doua jumătate a anului, pe segmentele investiții pe forme de proprietate privată și, respectiv, străină. Astfel, dacă după prima jumătate de an, potrivit statisticilor oficiale, firmele private înregistrau o creștere de 15,8%, iar cele cu capital străin - de 47,3%, apoi la finele anului 2008 sectorul privat a cedat până la un minus de 2,2%, iar întreprinderile cu capital străin au avut o creștere de 6,4 la sută.

În ultimele trei luni ale anului trecut în declin s-a aflat și industria, care resimte efectele recesiunii piețelor de destinație a produselor moldovenești. Și autoritățile au fost nevoite să recunoască acest lucru, ezitând să facă prognoze privind evoluțiile din primul trimestru al acestui an.

Să ne mai facem că plouă, când de fapt ninge? Zilnic aproape ni se spune că Moldova este o „oază de stabilitate”. Sistemul bancar poate că se simte bine, în alte domenii statistice arată o situație mai puțin optimistă.

Este cert că factorii ce provoacă această criză vin din exterior, nu din interior. Însă, ca și în cazul crizei din 1998, pe care am importat-o, criza din acest an va dezvolta multe boli interne ascunse. Se afirmă, bunăoară, că a fost afectat leasingul. Putea fi altfel în condițiile în care în 2007 aproximativ 75% din afacere era construită pe procurarea de automobile noi? Prăbușirea pieței de automobile trage după sine și pe acei care s-au ținut pe ea. Și acesta nu este unicul exemplu. Criza, în fine, va impune o refacere a afacerilor. O așezare a acestora pe un alt nivel de competitivitate, calitate și eficiență.

Întrebarea care se impune este dacă oficialii, care evită dezbaterile pe tema efectelor crizei, au cu adevărat un plan anticriză. Ceea ce se declară de la înalte tribune par a fi doar niște intenții, care încă nu au îmbrăcat haina unui angajament național. Nu știm cât va dura criza, dar pare a fi cert faptul că este nevoie de o nouă abordare, vechile mecanisme de reacție nu mai sunt valabile, iar intenția fără acțiuni adecvate nu mai contează.

Evenimentele săptămânii

Air Moldova a semnat un acord bilateral “inter-line” cu compania italiană Eurofly, care a intrat în vigoare la 7 februarie. Părțile au obținut dreptul de a vinde bilete pe destinațiile operate de fiecare dintre companii. Pasagerii pot solicita elaborarea, în baza biletului unic, a unui traseu complex cu participarea ambilor transportatori. Eurofly asigură conexiunea între cele mai mari orașe din Italia, dar și destinații solicitate din Europa, Federația Rusă, America, Asia Mijlocie și Africa. Lista de curse operate de Air Moldova include 16 destinații directe.

201 companii au primit dreptul de a activa pe piața de comunicații electronice, în 2008. Potrivit datelor ANRCETI, numărul companiilor autorizate s-a redus cu 26% față de anul precedent, în urma revizuirii procedurii de autorizare. În total, la finele anului trecut, numărul companiilor autorizate de Agenție era de 1209. Dacă anterior, erau eliberate contra unei taxe stabilite și aveau un termen de valabilitate de cinci ani, atunci noua autorizare nu are limitare în timp și se efectuează fără plată. Conform acestui regim, doritorii de a furniza rețele sau servicii publice de comunicații electronice, transmit la Agenție o notificare cu privire la această intenție cu cel puțin 7 zile înainte de începerea activității. Agenția în cel mult 7 zile de la data efectuării notificării eliberează solicitantului o declarație informativă tip, ce confirmă depunerea notificării de către solicitant și înscrierea acestuia în Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, după care solicitantul este considerat furnizor de rețele sau de servicii publice indicate în notificare.

Franzeleuța a redus, cu până la 55 de bani, prețurile la trei tipuri de pâine. Măsura a fost solicitată de către președintele Vladimir Voronin. S-a ieftinit pâinea “Chișinău” (până la 1,5 lei), “Codru” (1,5 lei) și “Albă” (1,75 lei). Analizii au legat decizia celui mai mare producător de pâine, controlat de stat, de apropiatele alegeri parlamentare. Experții au indicat caracterul electoral al măsurii, în condițiile în care s-a ieftinit așa-numita “pâine socială”, care este cea mai ieftină și care se epuizează rapid de pe rafturi.

VICTORIA Shopping

Reduceri la pachet cu cardurile de la Victoriabank

www.victoriashopping.md

● Bănci și finanțe

Politica ratelor tot mai relaxată

Consiliul Băncii Naționale a Moldovei (BNM) a diminuat cu 1,5%, pentru a cincea oară în ultimele șase luni, rata de baza la operațiunile pe termen scurt, care a coborât de la 12,5% până la 11,0%, după îmbunătățirea perspectivelor în ceea ce privește inflația.

Astfel rata de referință a revenit la nivelul din luna iulie 2003, când la o rată de 11,0%, băncile ofereau o dobândă la depozitele în lei în medie de 12,34%, iar la cele în valută de 2,71%. Creditele în monedă națională erau acordate la o rată medie de 19,29%, iar cele în valută 10,55%.

Ne putem aștepta la o revizuire în scădere a ratelor dobânzii de către băncile comerciale, după ce BNM a dat semnalul "ratele înapoi"?

În decembrie 2008, rata medie la depozitele atrase în lei moldovenești era de 19,75%, iar cele în valută de 12,09%, în timp ce băncile ofereau o dobândă de 22,55% la împrumuturile în monedă națională și respectiv 14,56% la creditele în valută.

Prin decizia BNM din 5 februarie 2008 rata la credite pe termen lung a fost redusă cu 0,5 puncte procentuale până la nivelul de 10,0 la sută. Concomitent, s-a aprobat micșorarea ratei la creditele overnight cu 1,5 puncte procentuale până la 13,5 la sută anual.

„Decizia privind reducerea ratelor este determi-

nată de trendul descendent continuu al inflației înregistrat din luna iunie 2008 și de prognoza menținerii trendului actual pe perioada ce urmează”, se arată într-un comunicat al Băncii Naționale a Moldovei. În luna ianuarie s-a înregistrat o deflație de 0,1 la sută, pentru prima oară în ultimii zece ani.

BNM mai notează că micșorarea ratelor și reducerea așteptărilor inflaționiste „crează condiții favorabile pentru diminuarea ratelor la credite și depozite. Stabilitatea macroeconomică menținută în prezent în Republica Moldova este o condiție necesară pentru asigurarea în continuare a creșterii economice”.

ABM: Zvonurile privind afectarea finanțelor moldovenești de criză nu s-au adevărit

„Zvonurile despre afectarea sistemului financiar de criza internațională nu s-au adevărit” – este con-

cluzia ședinței Asociației Băncilor din Republica Moldova. Reprezentanții instituțiilor financiare de la Chișinău au decis să revină la „dobânzile anterioare crizei”.

Potrivit unor surse neoficiale, bancherii au stabilit că „în așteptarea panicii iscate de apropierea crizei financiare de țara noastră, băncile au majorat ratele la depozite, fapt ce a dus la scumpirea creditelor, pentru a asigura depunătorii că banii sunt în siguranță”.

Reprezentanții bancari au concluzionat că „zvonorurile și panica nu s-a adevărit”, inclusiv datorită faptului că Banca Națională a promovat o politică echilibrată de menținere a cursului de schimb, iar Guvernul nu a admis majorarea datoriilor externe. Printre argumentele menționate s-a numărat și faptul că revista „The Banker”, a confirmat, în ianuarie 2008, că Moldova „practic nu va fi afectată de criza internațională”.

Surse neoficiale mai arată că băncile comerciale Moldova Agroindbank, Victoriabank și Banca de Economii au început deja reducerea lentă a dobânzilor la depozitele persoanelor fizice cu 0,5%-2%. În același timp o parte dintre bănci, cum ar fi Victoriabank și ProCredit, nu au întrerupt procesul de creditare a business-ului.

Totodată, Asociația Băncilor din Moldova a afirmat, într-un comunicat de presă, că în sistemul bancar există resurse creditare suficiente. „Totodată, însă, băncile în activitatea lor de creditare vor lua în considerație apariția unor noi factori de risc și provocări ca urmare a evoluțiilor economiilor din unele țări (parteneri comerciali din regiune)”, se arată în comunicatul AMB.

BNM intervine pe piață cu vânzări

Banca Națională a Moldovei (BNM) a intervenit, în ianuarie, pe piața valutară cu vânzări record pentru ultimii zece ani pentru a preveni o depreciere a leului moldovenesc. Intrările de valută în țară s-au redus pe fondul diminării remitențelor și a veniturilor din exporturi.

În prima lună a anului BNM a vândut pe piața valutară internă 88,65 milioane de dolari SUA. Este cea mai mare intervenție cu vânzări a băncii după criza financiară regională din 1998.

Intervenția pe piața valutară și deprecierea cursului de schimb al valutei componente ale rezervelor valutare au dus la o descreșterea puternică a rezervelor valutare, cu 168,02 mln USD, până la 1 mlrd 504,39 mln USD. Într-o informație a băncii centrale privind evoluția activelor oficiale de rezervă în ianuarie se arată că BNM a vândut în această lună 88,65 mln USD, deprecierea a „mușcat” 59,64 mln USD din rezerve. Totodată „rambursarea excedentului de valută străină urmare a diminuirii rezervelor obligatorii în valută străină” a constituit 20,39 mln USD, plățile aferente serviciului datoriei externe a Republicii Moldova au constituit 4,1 mln USD, iar „alte plăți externe”, care nu sunt specificate de BNM, 2,22 mln USD.

Pe de altă parte, în ianuarie s-au obținut 4,24 mln USD de la gestionarea rezervelor valutare și s-au obținut „alte venituri” în sumă de 2,74 mln USD.

Criza în Moldova: băncile au renunțat la prime

Companiile din sectorul financiar moldovenesc au fost nevoite să reducă primele sau chiar să renunțe la adaosuri salariale de sărbători pe fondul crizei. Astfel, potrivit Biroului Național de Statistică, în decembrie 2008, salariul unui angajat din sfera financiară a fost mai mic cu aproape 10 % decât în urmă cu un an și a constituit aproape 7000 de lei (665 USD).

„Scăderea salariului a fost determinată de micșorarea primelor și adaosurilor”, se menționează într-un comunicat de presă al Biroului Național de Statistică. În pofida reducerilor, bancherii continuă să fie cel mai bine plătiți angajați.

Sectorul financiar este singurul domeniu în care au scăzut salariile. Totuși, în construcții ritmul de creștere s-a încetinit. Astfel, în ultima lună a anului trecut, companiile de construcții au achitat o retribuție medie de 3900 de lei, cu numai 5 la sută mai mult decât în decembrie 2007.

Statisticile oficiale mai arată că, în 2008, salariul mediu pe economie a trecut de 2500 de lei, cu o creștere reală de 9% în comparație cu anul pre-

cedent. Angajații bugetari au primit în medie pe lună circa 1960 de lei, în timp ce retribuția în sectorul privat a fost de aproximativ 2800 de lei.

Anotimpuri noi pe piața imobilelor

Anul nou a început cu un sentiment antagonist pentru actorii pieței imobiliare. Vânzătorul refuză să creadă în criză, cumpărătorul - nu vrea să plătească prețul „de ieri”. Totuși, nimeni dintre operatorii de pe piață nu-și mai face iluzii că perioada creșterii, ce a durat șapte ani, s-a încheiat.

Agenția Nika Imobil prognozează că ieftinirea apartamentelor se va situa, în acest an, între 10 și 20 la sută. Se presupune că lideri la scăderi vor fi blocurile noi, care ar putea să înregistreze până la minus 20% din preț, în timp ce pe piața secundară declinul va fi mai mic.

Însă, există și o altă parte a monedei. Potrivit experților bursei Lara, nu este exclus că o parte dintre constructori va fi impusă să „înghețe” temporar proiectele, iar asta va duce nemijlocit la reducerea ofertei. La această oră în Chișinău se construiesc 75 de complexe de locuit, cumulând în total 12 mii de apartamente. Totuși, stoparea construcțiilor ar putea influența prețurile nu mai devreme de 2-3 ani. Până atunci, lucrurile nu sunt privite în roz. Traderii afirmă că vânzările în blocurile construite s-au redus cu 60-65%, în timp ce în casele nefinisate, vânzările, pur și simplu, s-au stopat.

În afară de aceasta, analiștii bursei Lara evidențiază fenomenul migrației în suburbii. În localități ca Durlești, Tohatin, Stăuceni sau Trușeni, prețul la spațiul locativ s-a stabilit la 550 de euro pe metru pătrat, față de 850-900 de euro, în capitală.

Totuși, o prăbușire bruscă a pieței imobiliare este puțin probabilă, cred analiștii de la Nika Imobil. Situația va depinde în mare măsură de volumul remitențelor și de activitatea investitorilor din sectorul imobiliar. Nu în ultimul rând, vor conta alegerile parlamentare, evident și rezultatul acestora, dar și datele statistice la finele anului 2009 despre consecințele crizei.

Chirie, scumpă chirie

Spre deosebire de prețul de vânzare, chiria apartamentelor, cel mai probabil, se va menține la un nivel înalt. Asta deoarece cererea rămâne în continuare extrem de mare. Totuși, se așteaptă că mulți investitori nu vor accepta un preț mai mic pentru apartament și vor decide mai curând să îl dea în chirie decât să îl vândă. Acest lucru ar putea tempera un pic cererea, însă, nu într-atât de mult încât să influențeze prețurile. Chiria lunară a unui apartament cu o cameră costă între 150 și 220 de euro; a

celor cu două odăi – 180-250 de euro; cu trei camere – 250-400 de euro. „Scăderea chiriei este posibilă doar în segmentul apartamentelor cu un grad de confort sporit, unde se preconizează o scădere a cererii”, spun traderii.

Potrivit operatorilor din domeniu, majoritatea proprietarilor percep chiria în euro, însă, în vara anului trecut, când leul s-a apreciat puternic, a existat un curent care a preferat moneda națională pentru arendă.

Pământul de criză nu se teme

Piața loturilor de pământ cu destinație neagră din Chișinău este cea mai puțin transparentă, afirmă agențiile imobiliare. Tranzacțiile se produc, de obicei, în culuare și nu se fac publice. Până nu demult, a existat o metodă răspândită de a achiziționa terenul. Era suficient de a lua lotul în chirie, de a începe construcția, iar ulterior pământul era privatizat la prețul normativ. Însă, primăria a încetat licitațiile de dare în arendă, iar în aceste circumstanțe, vânzătorii privați reprezintă unica sursă de pe piață. „Aceștia mențin prețurile și nu le coboară indiferent de discuțiile despre criză. Au ocupat o poziție de așteptare”, arată experții bursei Lara.

Aceeași situație se menține și în cazul loturilor mici pentru case individuale. Oferta în Chișinău este evident mai mică decât cererea. În zona parcului Valea Morilor, de exemplu, prețul unui ar ajunge până la 35 de mii de euro.

În ceea ce privește loturile de teren agricole, prețurile, de

asemenea, rămân stabile. Un ar costă între 700 și 5000 de euro, în funcție de amplasare, bonitatea solului, suprafață și apropierea de bazine acvatice. În ultimii ani, creșterea prețurilor s-a situat între 30-40% anual, însă, prețurile continuă să fie subestimate, afirmă experții imobiliari.

Imobilul comercial așteaptă „timpuri mai bune”

Imobilul comercial a fost primul care a reacționat la criză. Și nu este nimic de mirare, ținând cont că vorbim despre businessmeni, care țin mâna pe puls. Potrivit datelor bursei Nika Imobil, dacă în prima jumătate a anului, prețurile au scăzut cu 10%, în semestrul următor piața pur și simplu a intrat în impas. Și bursa Lara arată că cererea pentru imobilele comerciale s-a redus cu 60-65%. Cumpărarea imobilului are loc, de regulă, odată cu dezvoltarea afacerii, însă, în condițiile în care veniturile au scăzut brusc, important este să se mențină pe linia de plutire și se renunțe la investiții majore. Dacă până la criză reducerea prețurilor în cadrul licitațiilor se situa între 3-10%, acum a venit „timpul cumpărătorului”, care își dictează condițiile și obține un discount de până la 30%. Datele Nika Imobil arată că prețul unui metru pătrat în încăperile de depozit variază între 100 și 300 de euro, în timp ce în cazul încăperilor destinate producției, prețul ajunge până la 10 000 de euro pe ar. Prețurile la oficii variază între 1000 și 1500 de euro pe ar.

a.cibotaru@businessexpert.md

Motorina și gazul lichefiat s-au ieftinit

Stațiile PECO au scăzut în medie cu 3% prețurile la motorină și cu circa 20% - la gazul lichefiat.

Motorina se vinde acum cu 9,99 lei pe litru, adică cu 30 de bani mai puțin decât anterior. La fel a scăzut și prețul combustibilului de tip „euro diesel”, de la 10,79 lei la 10,49 lei pe litru. Totodată, gazul lichefiat s-a ieftinit cu 90 de bani, până la 4,49 lei pe litru.

Prețurile la benzină, însă, au rămas nemodificate. „Conjunctura pieței ne-a permis să ieftinim doar motorina”, a declarat pentru BusinessExpert Victor Ghițu, director executiv la Uniunea importatorilor de produse petroliere Importcompnetrol. El a spus că reducerea survine pe fondul unui consum „extrem de redus” în prima lună a anului. „Probabil că în perioada concediilor s-a circulat mai puțin, timpul a fost cald sau poate chiar oamenii și-au permis cheltuieli mai mici după sărbători”, a explicat Ghițu.

Directorul Importcompnetrol a evitat să facă prognoze privind evoluția prețurilor pe viitor. „Probabil că știe ce va fi doar traderii de la burse și Dumnezeu. Noi ne ferim să promitem micșorări, mai ales că acelele la produsele petroliere s-au dublat de la începutul anului”, a adăugat Victor Ghițu.

ASIGURAREA MEDICALĂ BENEVOLĂ

Compania Internațională de Asigurări „ASITO” Vă oferă o asigurare necesară sănătății Div. - asigurarea medicală benevolă.

Avantajul acestei asigurări constă în garantarea tratamentului medical gratuit al clientului la orice spital sau polidinic din țară, în caz de îmbolnăvire, contra unei sume nesemnificative, achitate anual.

Asigurarea medicală benevolă Vă garantează:

- deservirea în centre medicale private și instituții medicale republicane;
- asistența medicilor experți ai Companiei în cazul urgențelor medicale sau în scopul soluționării problemelor ce țin de calitatea deservirii;
- consultațiile medicilor specialiști cu grad științific.

Protecția de asigurare acoperă cheltuielile legate de:

- controlul profilactic anual,
- manopere medicale,
- analize de laborator,
- imagistică (ecografii, radiografii, tomografie computerizată, rezonanță magnetică nucleară, etc.),
- spitalizare,
- intervenții chirurgicale,
- reabilitare și terapii intensive,
- serviciu medical privat de urgență.

Tipuri de contracte:

- Contract familial
- Contract individual
- Contract colectiv

Costul asigurării:

Variază de la 2500 lei până la 7700 lei pentru o persoană pe an. Garanția financiară pe polți - până la 25 000 lei.

CU “ASITO” INVESTEȘTI ÎN SĂNĂTATE!

Tel.: 233 500

Portmoneul electronic ia priză

Valoarea operațiunilor cu carduri emise în Republica Moldova s-a ridicat, anul trecut, la 11,7 miliarde de lei, în creștere de circa 45% față de anul 2007, a anunțat Banca Națională a Moldovei.

Moldovenii continuă să folosească cardul, prioritar, pentru a scoate bani din bancomat și mai puțin pentru a plăti mărfuri sau servicii – ponderea plăților fără numerar a constituit mai puțin de 4 la sută din total. Totuși, acest indicator este în creștere față de anul 2007, când viramentul reprezenta numai 1,7 procente din total.

„În Moldova, cardurile salariale sunt cele mai frecvente. Posesorii acestora sunt, de regulă, oameni care cumpără de la piață sau în magazine mici, unde nu se acceptă cardul”, afirmă experții bancari.

Statistica băncilor comerciale demonstrează că în primele șase luni după ce obțin cardul de salarizare, oamenii tind să extragă tot salariul de pe cont. Mai târziu, deja se scot bani pentru necesități curente, iar apoi oamenii încep și să plătească cu cardul în rețele comerciale. Totodată, populația cunoaște puțin despre posibilitățile de plată cu ajutorul cardurilor a serviciilor comunale, dar și nu toți furnizorii dispun de această facilități. De aceea, posesorii sunt nevoiți să scoată „cash” de pe card și să facă drum la bancă.

Paradoxal, dar când merg peste hotare, moldovenii procedează altfel. Acolo ponderea plăților fără numerar cu cardurile emise în Moldova ajunge la jumătate din volumul total de operațiuni. În 2008, moldovenii au cheltuit peste hotare, prin intermediul cardurilor, peste 730 de milioane de lei, adică cu o treime mai mult decât în 2007.

„Peste hotare se achită mai des fără „cash”, deoarece acolo pentru retragerea numerarului se percepe un comision. În afară de asta, anumite servicii pot fi plătite doar prin virament. Pe de altă parte, moldovenii au un sentiment firesc de a ști că banii sunt în buzunar”, spune Vladimir Stovbun, directorul Direcției carduri bancare a Victoriabank.

Numărul de carduri în circulație a început să crească odată cu implementarea unor proiecte sala-

riale de către bănci, care au oferit facilități firmelor ce plătesc salariul pe card. Au existat, însă, și situații curioase. Angajata unei bănci spune că a rămas surprinsă când a văzut o contabilă care aduna cardurile angajaților și, în ziua salariului, mergea la bancomat pentru a extrage numerar, pe care ulterior îl distribuia subordonaților mai puțin familiarizați cu cardul.

Ce ne așteaptă?

Opiniile experților privind evoluțiile ulterioare pe piața cardurilor sunt împărțite. Unii afirmă că piața a ajuns la o anumită saturație sub aspect cantitativ, în timp ce alții cred că mai este loc atât ca și număr de carduri, cât și din perspectiva calitativă a pieței. „Cert este că anume acum este cazul ca băncile să depună eforturi pentru a reorienta clienții de la bancomate spre centrele comerciale”, spun analiștii.

Piața cardurilor a fost într-o expansiune puternică în ultimii ani

	2004	2005	2006	2007	2008
Numărul cardurilor aflate în circulație	340 275	432 491	579 052	772 234	732 319
Valoarea operațiunilor cu carduri emise în RM efectuate în RM (mln lei)	2 874.6	3 771.1	5 584.3	8 190.8	11 774.1
Valoarea operațiunilor cu carduri emise în RM efectuate în străinătate (mln lei)	166.9	280.8	413.1	561.5	742.9
Valoarea operațiunilor cu carduri emise în străinătate efectuate în RM (mln lei)	497.7	653.4	945.2	1 190.3	1 347.9

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Totodată, factorii bancari afirmă că, în principiu, statul a creat condiții normale de reglementare. Poate ar mai fi o doleanță a băncilor ce ține de reducerea presiunii fiscale asupra tranzacțiilor cu cardul.

La sfârșitul anului trecut, în Republica Moldova erau în circulație peste 730 de mii de carduri. Ra-

Te ajută să crești

Str. Alexandru cel Bun 51
Tel.: 27-93-31, 27-93-13
www.raiffeisen-leasing.md

**Raiffeisen
LEASING**

portat la populația țării, acest număr ar însemna că fiecare al cincilea moldovean este posesorul unui card. Toate cele 15 bănci comerciale din Moldova emit carduri. În sistemul MasterCard Worldwide sunt acreditate 12 bănci; nouă au dreptul să emită carduri Visa și câte una eliberează cartele în sistemele moldovenești MoldCardSystem și Unicard. Ponderea cardurilor emise de sistemele locale este, însă, neînsemnată, de 0,2% din total, iar valoarea operațiunilor cu aceste carduri a scăzut în ultimul an.

Statisticile arată că străinii cheltuiesc mai mult când ne vizitează țara, decât o fac moldovenii care pleacă peste hotare. Potrivit datelor Băncii Naționale, dacă cu carduri emise în Moldova s-au efectuat anul trecut peste hotare operațiuni în valoare de 730 de milioane de lei, atunci volumul operațiunilor cu carduri emise în străinătate efectuate în Republica Moldova a depășit un miliard și 347 de milioane de lei. Aproape 80% din operațiunile efectuate de străini reprezintă retrageri de numerar, în timp ce restul reprezintă transferuri fără numerar.

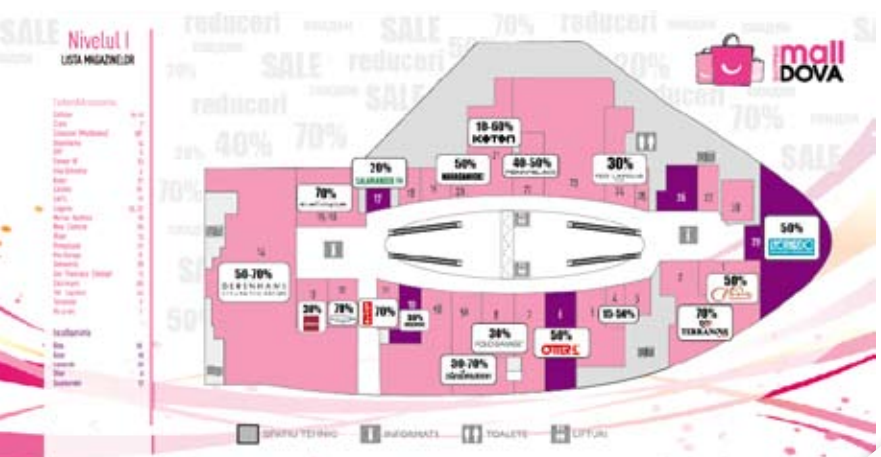
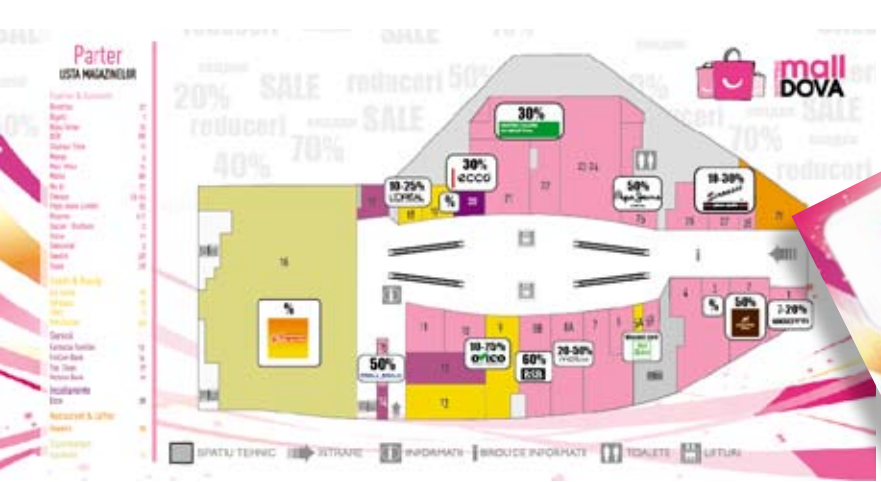
a.cibotaru@businessexpert.md

TE BUCURI DE REDUCERI INCREDIBILE!

Vino in perioada **15.01.2009 - 15.02.2009** la **Shopping Mall DOVA** să beneficiezi de reduceri nemaivăzute la brand-urile preferate.

PARTENERI: Calvin Klein Jeans, *Pepe Jeans* LONDON, MISS SIXTY, ENERGIIE

Cumparand in valoare de 300 MDL poți primi unul din cele 130 premii mari sau cadouri instant.

10 x 40 x 40 x 30 x

MD 2925, mun. Chișinău, str. Arhiepiscop 21

Transport
Troleibuz: 15, 17, 18
Microbuz: 101, 113, 115, 154, 175
Autobuz: 5, 23

Banca Mondială promite \$ 200 mln

Banca Mondială a prezentat noua strategie de parteneriat cu Chișinăul pentru anii 2009-2012, care prevede anual finanțări pentru Republica Moldova de până la 50 de milioane de dolari. În total, pe parcursul următorilor patru ani, instituția planifică să-i acorde țării noastre până la 200 de milioane de dolari.

Se preconizează că volumul asistenței va fi mai mare decât în cadrul ultimului program (2005-2008), în care Chișinăul a primit aproximativ 125 de milioane de dolari.

În noua strategie, Guvernul moldovean se angajează să sprijine, împreună cu Banca Mondială, creșterea competitivității economice a țării, să diminueze riscurile sociale și de mediu, dar și să îmbunătățească procesul de guvernare.

Se dorește, în particular, crearea unui mediu favorabil investițiilor, care ar asigura țara cu bani pe fondul așteptărilor de reducere a remitențelor. Banca Mondială a mai suplimentat cu 10 milioane de dolari proiectul „Energetic II”, în cadrul căreia vor fi asigurate cu centrale termice autonome mai multe spitale, școli sau clădiri administrative. De asemenea, se vor cheltui

mai mulți bani pentru apeducte, în condițiile în care 20% dintre locuitorii de la orașe nu au acces la apă curată, iar aproape 40% din populația rurală nu este conectată la apeducte.

Implementarea noii strategii, negociată cu actualul Guvern, va reveni, de fapt, următorului Cabinet de Miniștri, ținând cont că în aprilie 2009, în Republica Moldova vor avea loc alegeri parlamentare.

Opinii

Melanie Marlett, directorul Băncii Mondiale în Moldova

Volumul finanțărilor pe care poate conta Chișinăul depinde strict de modul în care își va realiza angajamentele. Preconizăm ca, în patru ani, să-i acordăm țării între 45 și 50 de milioane de dolari anual. Finanțările vor fi corelate cu performanța Executivului în economie, continuarea reformelor și scăderea nivelului de sărăcie. Pentru implementarea precedentei strategii, Republica Moldova a primit un calificativ înalt. În varianta americană, Chișinăului i s-a acordat nota „A” cu minus, unde „A” reprezintă rating înalt.

Natalia Catrinescu, directorul Direcției coordonare asistență externă

Prioritățile fixate în Strategia de parteneriat cu Banca Mondială corespund obiectivelor de dezvoltare a țării. Sperăm că alegerile vor avea un impact minim asupra îndeplinirii obiectivelor.

Alegerile au influență doar prin anumite „proceduri tehnice”. De exemplu, conform normelor, Parlamentul trebuie să ratifice acordurile de credit. Acest lucru, însă, va fi posibil doar în noua componență a Legișlaturii.

Executivul va încerca să obțină maximul posibil până la alegeri. În primul rând, vom încerca să obținem o finanțare de 10 milioane de dolari pentru susținerea cheltuielilor bugetare. Am primit deja două astfel de tranșe. Așteptăm o misiune de evaluare a Băncii Mondiale și, după asta, o decizie referitor la o nouă tranșă. Cu cât vom primi mai repede banii, cu atât va fi mai bine pentru toți. Nu contează, va primi banii actualul Cabinet, ci următorul, important este efectul asupra cetățenilor.

Veaceslav Ioniță, expert IDIS „Viitorul”

În relațiile cu Banca Mondială, Executivul trebuie să fie foarte prudent. De la anunțarea disponibilității de finanțare și până la obținerea banilor este o cale lungă. Nu cred că, în general, Republica Moldova va primi până la alegeri sume importante din partea Băncii Mondiale. În 2005 Chișinăul a fost inclus într-o listă de beneficiari de fonduri din partea Băncii Mondiale, însă, finanțarea am obținut-o abia cu doi ani mai târziu. În relația cu RM, Banca Mondială ține „becușorul roșu” mereu aprins, chiar dacă la suprafață laudă Guvernul.

Dosar „Business Expert”:

Finanțările BM au oscilat mult de la an, la an:

Republica Moldova a aderat la Banca Mondială în 1992. Până acum, instituția a finanțat țara noastră cu aproximativ 720 de milioane de dolari. Cele mai mari proiecte realizate în domeniul afacerilor sunt:

Anul	Suma, mln \$
1993	26
1994	60
1995	90
1996	55
1997	26
1998	126
1999	66
2000	-
2001	10
2002	45
2003	25
2004	63
2005	11
2006	43
2007	43
2008	36

Proiectul Energetic II (35 mln USD)

Proiectul ameliorării competitivității (9,8 mln USD)

Proiectul Cadastru I (15,9 mln USD)

Facilitarea Comerțului și Transportului (7,2 mln USD)

Creditele acordate de Banca Mondială, prin intermediul Asociației Internaționale de Dezvoltare, au o scadență de la 35 la 40 de ani și sunt oferite fără dobândă. Pe lângă împrumuturi, Banca Mondială oferă finanțări nerambursabile și consultanță.

Sursa: Banca Mondială

Ziarul electronic Business Expert este un proiect al Asociației Ziariștilor Economisti și al Clubului Presei Economice, desfășurat cu suportul PR companiei Profile.

Ziarul are o periodicitate bisăptămânală.

Business Expert este distribuit la peste 1200 de manageri ai companiilor din Republica Moldova.

Pentru amplasarea publicității și alte informații tel. 211868, 211869, buletin@businessexpert.md

LEX EXPERT

Supliment al publicației Business Expert,
realizat în colaborare cu compania juridică **BSMB Legal Counsellors**

Monitorul Oficial № 1-2 de la 13 ianuarie 2009

Legea nr. 273-XVI din 18 decembrie 2008 pentru modificarea și completarea Codului Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 2007, care prevede următoarea completare a prevederilor codului privind facturile fiscale:

La livrările de mărfuri, servicii către populație cu plată în numerar, inclusiv prin intermediul serviciilor instituțiilor financiare, ale Întreprinderii de stat «Poșta Moldovei», ale altor persoane autorizate, eliberarea facturilor fiscale de către furnizorii mărfurilor, serviciilor nu se efectuează.

Codul a fost completat, de asemenea, cu articolul 117¹ «**Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscale**».

Prin legea nr. 296-XVI din 25 decembrie 2008 au fost operate modificări în anexa «**Mărfuri sus-puse accizelor**» la titlul IV din Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997, în corespundere cu care au fost mărite cotele accizelor pe unele poziții tarifare din grupul combustibililor, petrolului și produselor petroliere (benzină – n.r.) de la 1200 la 1800 de lei pe tonă. Accizele la gaz lampant și distilanți grei (motorină – n.r.) au fost majorate de la 500 la 750 lei pe tonă.

Prin hotărârea nr. 1479 din 25 decembrie 2008 au fost aprobate Standardele minime de calitate pentru serviciul de asistență parentală profesionistă.

Monitorul Oficial №3-6 din 16 ianuarie 2009

A fost publicat Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie

2008 (în continuare – Cod), care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.

Vom sublinia că Codul respectiv de iure, începând cu intrarea în vigoare la 31 mai 2009, va înlocui actualul Cod cu privire la contravențiile administrative, adoptat la 29 martie 1985 și care va fi abrogat din momentul intrării în vigoare a Codului contravențional.

Codul constă din două cărți: „**Dreptul material**”, „**Procesul contravențional**”.

Cartea întâi „**Dreptul material**” în *Partea generală* include în sine:

- Capitolul I „Dispoziții comune”, care reglementează legislația republicii Moldova privind contravențiile, obiectivele Codului, acțiunea legii contravenționale asupra persoanei și spațiu, precum și principiile de bază;

- Capitolul II „Contravenția. Răspunderea contravențională”, determină noțiunea de contravenție în general, contravenție continuă, prelungită, tentativă de contravenție, vinovăția. De asemenea, în capitolul respectiv sunt stabilite dispozițiile comune privind răspunderea pentru contravenția săvârșită în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe, răspunderea contravențională a persoanei fizice și juridice. Pentru prima oară în legislație se dă definiția noțiunii „proporții mici”;

- Capitolul III „Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei și răspunderea contravențională”, stipulează starea de iresponsabilitate; legitima apărare; starea de extremă necesitate; constrângerea fizică și/sau psihică; riscul întemeiat și

cazul fortuit. Înlăturarea răspunderii contravenționale intervine în cazul renunțării benevole la săvârșirea contravenției, contravenției neînsemnate², tentativei, împăcării victimei cu făptuitorul³; prescripției răspunderii contravenționale⁴, amnistiei;

- Capitolul IV „Sancțiunile contravenționale”. Sancțiunile aplicate persoanei fizice: avertisment, amendă⁵ (poate fi aplicată, de asemenea, și în cazul persoanei juridice⁶), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, de a deține anumite funcții (este posibilă și față de persoanele juridice), aplicarea punctelor de penalizare⁷, privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehicule sau de a deține armă), munca neremunerată în folosul comunității, arestul contravențional. Codul mai prevede, de asemenea, expulzarea cetățenilor străini și apatrizilor ca sancțiune complementară în cazul încălcării regulilor de ședere în Republica Moldova.

- Capitolul V „Aplicarea sancțiunii contravenționale” reglementează criteriile generale de individualizare a sancțiunii, circumstanțele atenuante, circumstanțele agravante. Totodată, sunt stabilite regulile privind aplicarea sancțiunii contravenționale în cazul pluralității de contravenții, repararea prejudiciului, executarea obligației a cărei neîndeplinire este sancționată.

- Titlul Partea Specială a cărții întâi „Dreptul material” include în sine semnele obiective și subiective ale contravențiilor concrete, precum și sancțiunile pentru contravențiile comise. Totodată, elementele constitutive, ce se conțin în Partea specială, sunt reunite în 15 capitole (Capitolele VI-XX), în funcție de contravențiile ce atentează la valorile, protejate de Codul contravențional⁸.

Cartea a doua „**Procesul contravențional**”⁹ în

¹Se consideră de mici proporții valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 25 de unități convenționale.

²Contravenție neînsemnată – se consideră neînsemnată tentativa de contravenție sau contravenția pentru care prezentul cod prevede în calitate de sancțiune maximă aplicarea unei amenzi de până la 10 unități convenționale.

³Procesul contravențional pomit încetează în cazul împăcării victimei cu făptuitorul în contravențiile prevăzute la art. 78, art. 96 alin. (1), (2), art. 1000, 1001, 103, 105, 242 a Codului.

⁴Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale este de 3 luni, cu excepția unor derogări, stabilite de Cod.

⁵Amenda se stabilește în unități convenționale. **O unitate convențională este egală cu 20 de lei.**

⁶Privarea persoanei juridice de dreptul de a desfășura o anumită activitate constă în stabilirea interdicției de a încheia anumite tranzacții, de a emite acțiuni sau alte titluri de valoare, de a primi subvenții, îlesniri și alte avantaje de la stat sau de a desfășura alte activități.

⁷Această sancțiune complementară poate fi aplicată conducătorului de vehicul declarat vinovat de săvârșirea contravenției, odată cu aplicarea sancțiunii principale. În cazul acumulării a 15 puncte de penalizare, agentul constator

remite cauza contravențională spre examinare în instanța de judecată competentă, care, odată cu sancțiunea principală și cu aplicarea punctelor de penalizare, aplică privarea de dreptul special de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an sau ca sancțiune complementară. Punctele de penalizare se anulează la expirarea termenului de 6 luni de la data constatării contravenției pentru care au fost aplicate sau de la data privării, prin hotărâre judecătorească, de dreptul de a conduce vehicule.

⁸Contravențiile ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice (p.p.47-74);

Contravențiile ce atentează la sănătatea populației, sănătatea persoanei, la starea sanitar-epidemiologică (p.p.75-91);

Contravențiile ce atentează la drepturile reale (p.p.92-108);

Contravențiile în domeniul protecției mediului (p.p.109-158);

Contravențiile în domeniul industriei, construcțiilor, energeticii, gospodăriei comunale, locuințelor și amenajării teritoriului (p.p.159-182);

Contravenții în domeniul agricol și sanitar-veterinar (p.p.183-196);

Contravenții ce atentează la regimul din transporturi (p.p.197-227);

Contravenții în domeniul circulației rutiere (p.p.228-245);

Contravenții în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației (p.p.246-262);

Contravenții ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare (p.p.263-311);

Contravenții ce afectează activitatea autorităților publice (p.p.312-330);

Contravenții ce atentează la regimul frontierei de stat și regimul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova (p.p.331-334);

Contravenții ce atentează la modul de administrare, contravenții în domeniul supravegherii pieței, metrologiei, standardizării și protecției consumatorilor (p.p.335-353);

Contravenții ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică (p.p.354-365);

Contravenții în domeniul evidenței militare (p.p.366-373).

⁹Procesul contravențional reprezintă totalitatea de norme ce reglementează procedura contravențională având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

Partea generală include:

- Capitolul I „Dispoziții generale”, care reglementează prezumția de nevinovăție, inviolabilitatea persoanei, libertatea de mărturisire împotriva sa, limba în care se desfășoară procesul contravențional și dreptul la interpret, dreptul de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori, citarea¹⁰, cheltuielile aferente procesului contravențional.

- Capitolul II „Participanții la procesul contravențional”, reglementează în detaliu statutul juridic, statutul participanților la procesul contravențional, precum și drepturile și obligațiile lor concrete. În lista participanților la procesul contravențional intră: persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional; agentul constator¹¹; procurorul; victima (inclusiv persoanele juridice); martorul; specialistul; expertul; interpretul, traducătorul; apărătorul¹².

- Capitolul III „Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale”, în corespundere cu prevederile căreia, sunt competente să soluționeze cauzele contravenționale: instanța de judecată, procurorul, comisia administrativă¹³, agentul constator (organele specializate, indicate la p.p.400-423, - organele de stat, agențiile, serviciile, inspecțiile ș.a.m.d. în domeniile de competență).

- Capitolul IV „Probe” stipulează că probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, în identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

- Capitolul V „Măsurile procesuale de constrângere” reglementează cauza, ordinea, limitele și condițiile de aplicare a unor astfel de măsuri procesuale de constrângere ca: reținerea, aducerea silită, înlăturarea de la conducerea vehiculului, testarea alcoolică, reținerea și aducerea vehiculului la parcare.

Titlul II în *Partea specială* prevede procedura examinării faptei contravenționale, precum și căile de atac și de executare a hotărârilor privind cazurile contravenționale, care includ în sine:

- Capitolul VI „Constatarea faptei contravenționale”, ce reglementează procesul de constatare a faptei contravenționale și atribuțiile agentului constator, circumstanțele care înlătură procesul contravențional, precum și condițiile și procedura contestării procesului verbal cu privire la contravenție.

- Capitolul VII „Judecata cauzei contravenționale în instanță” stabilește principiile, termenul de judecare a cauzei contravenționale, acțiunile preliminare privind judecarea cauzei, precum și o serie de alte norme procesuale, aplicate direct în procesul de judecată, precum și după încheierea acesteia.

- Capitolele VIII – IX, reglementează următoarele căi de recurs a hotărârilor judecătorești contravenționale:

- 1) Calea ordinară de atac. Recursul;
- 2) Calea extraordinară de atac. Revizuirea.

- Capitolul X „Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești. Problemele se urmează a fi soluționate la executarea sancțiunii contravenționale”.

În dispozițiile finale și tranzitorii ale Codului se subliniază, în particular, că actele normative adoptate până la punerea în aplicare a prezentului Cod se vor aplica în măsura în care nu contravin prevederilor acestuia.

Comparativ cu Codul cu privire la contravențiile administrative, structura actualului cod este mai desăvârșită, la fel ca și conținutul și argumentarea juridică a unor norme. De menționat, de asemenea, importanța și necesitatea incontestabilă a unor inovații în reglementarea domeniilor corespunzătoare a relațiilor sociale. Legiuitorii au acordat o atenție mai mare asupra necesității reglementării mai precise și detaliate a procesului contravențional.

Au fost înăsprite sancțiunile pentru comiterea practic a majorității contravențiilor prevăzute anterior de Codul cu privire la contravențiile administrative. Discutabilă este includerea în Cod a unui nou fel de sancțiuni ca aplicarea punctelor de penalizare, precum și excluderea unor fapte calificate drept contravenții, iar pe de altă – calificarea drept contravenții a faptele, care nu erau prevăzute de Codul cu privire la contravențiile administrative.

Prin **hotărârea nr.1496 din 29 decembrie 2008** Guvernul a aprobat Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a desenelor și modelelor industriale, care prevede:

Condițiile de depunere a cererii de înregistrare a desenului sau modelului industrial, modul de completare a formularului cererii, normele aplicate documentelor ce urmează a fi anexate la cere, normele de examinare a cererii și a observațiilor sau opozițiilor persoanelor terțe, condițiile de înregistrare a desenelor și a modelelor industriale, datele pentru publicare în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială al Republicii Moldova, precum și normele referitor la activitățile conexe procedurilor nominalizate mai sus, cum ar fi reînnoirea certificatului de înregistrare a desenului sau modelului industrial și renunțarea la dreptul asupra desenului sau modelului industrial.

Formularele privind procedura și Regulamentul privind completarea formularelor respective pentru toate persoanele interesate se regăsesc pe site-ul Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală (www.agepi.md).

Guvernul a aprobat, prin hotărârea nr. 1506 din 31 decembrie 2008, Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea în domeniul tehnologiilor informaționale și al comunicațiilor.

Prin **hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 53/12 din 31 octombrie 2008** a fost aprobat Regulamentul privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesională pe piața valorilor mobiliare.

Desfășurarea activității profesionale pe piața hârtiilor de valoare se admite numai în baza licenței, eliberate de Comisia Națională a Pieței Finan-

ciare persoanelor juridice sub formă juridică de organizare de societăți pe acțiuni.

Comisia Națională acordă licență pentru activitatea profesională pe piața valorilor mobiliare, în temeiul căreia pot fi desfășurate următoarele activități de bază și conexe:

- a) activitatea de brokeraj de bază cu activitatea conexă de consulting investițional;
- b) activitatea de dealer de bază cu activități conexe de brokeraj, de underwriting și consulting investițional;
- c) activitatea de administrare fiduciară a investițiilor de bază cu activitatea conexă de consulting investițional;
- d) activitatea de ținere a registrului de bază cu activitatea conexă de consulting;
- e) activitatea de depozitare de bază cu activitatea conexă de consulting;
- f) activitatea bursieră pe piața valorilor mobiliare de bază cu activități conexe de clearing și decontare și de consulting;
- g) activitatea depozitarului central de valori mobiliare acordă titularului ei dreptul de a desfășura activitățile de depozitare, de clearing și decontare, de ținere a registrului cu activități de bază și activitatea de consulting ca activitate conexă;
- h) activitatea de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele de bază cu activitatea conexă de consulting;
- i) activitatea de consulting investițional;
- j) activitatea de fond de investiții.

„Monitorul Oficial” publică, de asemenea, anexe la hotărârea Guvernului:

- Formularul cererii de primire a licenței pentru activitatea profesională pe piața valorilor mobiliare, ce include, de asemenea, pachetul de acte ce urmează să fie anexate la cerere;

- Cerințele minime față de încăperi, echipament și înzestrarea cu tehnică electronică de calcul pentru activitatea participanților profesioniști pe piața valorilor mobiliare;

- Normativele obligatorii de suficiență a capitalului propriu minim pentru desfășurarea activității profesionale pe piața valorilor mobiliare de bază;

- Modul de formare a fondului de garanție pentru desfășurarea activității profesionale pe piața valorilor mobiliare și limitarea riscului legat de operațiuni cu valorile mobiliare.

După intrarea în vigoare a Hotărârii **se abrogă Hotărârea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr.12/1 din 28 octombrie 1999** „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea pe piața valorilor mobiliare”.

Prin **hotărârea Comisiei Pieței Financiare nr. №59/20 din 11 decembrie 2008** au fost operate modificări în Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 20/5 din 16 mai 2008 cu privire la aprobarea formei și conținutului cererilor de asigurare, contractelor de asigurare și polițelor de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere

¹⁰Citarea este o acțiune procedurală prin care autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului contravențional.

¹¹Agentul constator este reprezentantul autorității publice care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod.

¹²Apărătorul este persoana admisă în profesia de avocat având dreptul să participe la procesul contravențional pentru a asigura asistență juridică sau a reprezenta partea pe care o asistă în bază de contract sau din oficiu.

¹³Comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă se formează de către consiliul local (sătesc, comunal, orașenesc, municipal în componența președintelui, vicepreședintelui, secretarului responsabil și a 4-7 membri.

civilă pentru pagube produse de autovehicule, ce prevăd:

În noua redacție este descrisă forma și conținutul cererilor de asigurare, contractele de asigurare și polițele de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, forma și conținutul poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă Cartea Verde.

Monitorul Oficial nr.7-9 din 20 ianuarie 2009

Prin hotărârea Parlamentului nr.312-XVI din 25 decembrie 2008 au fost aprobate:

- **Regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționarea producătorilor agricoli;**

- **Anexa privind tehnica și utilajul agricol procurat din al căror cost se compensează 30%;**

- **Lista genurilor de activitate în agricultură, producția rezultată din practicarea cărora se subvenționează la livrare prin compensarea T.V.A. achitată la buget.**

Hotărârea respectivă a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2009.

A fost publicată hotărârea Guvernului nr. 1498 din 29 decembrie privind **Declarația persoanei juridice cu privire la impozitul pe venit, prin care au fost aprobate:**

- **Formularul-tip VEN 08 „Declarația persoanei juridice cu privire la impozitul pe venit „;**

- **Modul de completare Declarației persoanei juridice cu privire la impozitul pe venit;**

- **Cererea-tip privind scutirea de plata impozitului pe venit a agenților economici, conform anexei nr. 3.**

A fost publicată hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 6 din 15 ianuarie 2009 privind rata de bază, în corespundere cu care rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt a fost stabilită la nivel de **12,5% anual.**

Monitorul Oficial nr.10-11 din 23 ianuarie 2009

Prin hotărârea Guvernului nr. 1507 din 31 decembrie 2008 a fost aprobat **Planul de dezvoltare a contabilității și auditului în sectorul corporativ pe anii 2009-2011**, care reprezintă prin sine un document conceptual, ce determină prioritățile de dezvoltare a evidenței contabile și auditului în Republica Moldova și stabilește măsurile necesare de întreprins pentru realizarea acestor priorități.

Din momentul intrării în vigoare a hotărârii respective se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1187 din 24 decembrie 1997 cu privire al reforma contabilității.

A fost publicată hotărârea Guvernului nr. 15din 19 ianuarie 2009 privind stabilirea **cuantumului salariului minim pe țară**, în corespundere cu care s-a stabilit:

Cu începere de la 1 ianuarie 2009, salariul mi-

nim pe țară în cuantum de 600 lei lunar pentru un program complet de lucru de 169 ore (în medie pe lună), ceea ce reprezintă 3,55 lei pe oră.

Prin hotărârea respectivă se stabilește, de asemenea, că în cazul în care programul de muncă este, potrivit legii, mai mic de 40 de ore pe săptămână, salariul minim orar se calculează de către agenții economici prin raportarea salariului minim lunar, prevăzut în prezentul punct, la numărul mediu de ore lunar, potrivit programului legal de lucru aprobat.

Prin hotărârea Guvernului nr.18 din 20 ianuarie 2009 au fost implementate **normele salariale prevăzute în anul 2009 pentru angajații din ramurile sectorului bugetar.**

Prin **ordinul Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr.nr. 31,32 din 1 august 2008 și nr.nr. 41,42,43,44 din 2 septembrie 2008** au fost aprobate următoarele documente normative:

NCM F.05.01-2007 „Proiectarea construcțiilor din lemn”;

NCM F.02.04-2007 „Elemente prefabricate de beton, beton armat și beton precomprimat”;

CP G.05.01.-2008 (MCI 4.03-101-2008) „Dispoziții generale de proiectare și construcție a sistemelor de distribuție a gazelor din țevi de metal și polietilenă”;

CP G.05.02-2008 (MCI 4.03-102-2008) „Proiectarea și construcția conductelor de gaze din țevi de metal”;

CP G.05.03-2008 (MCI 4.03-103-2008) „Proiectarea și construcția conductelor de gaze din țevi de polietilenă și reconstrucția conductelor uzate”;

NCM E.04.02-2008 „Conservarea energiei în clădiri”.

Documentele respective urmează să fie publicate în publicația Monitorul Construcțiilor din RM.

Prin **ordinul Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 40 din 2 septembrie 2008** a fost aprobată **Lista documentelor normative în construcții, în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova** (situația la data de 1 iulie 2008).

Lista respectivă urmează să fie publicată în publicația Monitorul Construcțiilor din RM.

Biroul Național de Statistică a publicat **indicii prețurilor de consum pentru perioada ianuarie-decembrie 2008 în comparație cu decembrie 2007.**

În decembrie 2008 indicii prețurilor de consum a constituit 107,3%, în scădere cu 0,2% față de noiembrie 2008.

Prin ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 105 din 18 iulie 2008 **au fost aprobate tarifele la lucrările de verificare și recepție a planului geometric și cadastral, de conferire/modificare a adresei bunului imobil și de eliberare a informației din planul de adrese.**

Monitorul Oficial nr. 12-15 din 27 ianuarie 2009

Prin **legea nr. 298-XVI din 25 decembrie 2008**

au operate modificări și completări la **Legea insolvențabilității nr. 632-XV din 14 noiembrie 2001**, în corespundere cu care:

În cazul în care termenul de 5 ani nu a fost suficient pentru finalizarea procedurii planului¹⁴, iar lichidarea debitorului ar putea avea un impact negativ asupra economiei naționale, acest termen se poate prelungi, prin hotărâre de Guvern, până la 3 ani.

În corespundere cu aceasta, una din condițiile ce se referă la încetarea urmăririi de către instanța de judecată a realizării îndeplinirii planului de către instanța de judecată, a fost expusă într-o nouă redacție, în consecință urmărirea încetează cu condiția expirării termenului procedurii planului (anterior – la expirarea a cinci ani din momentul încetării procesului de insolvențabilitate).

Prin **legea nr. 301-XVI din 25 decembrie 2008** a fost modificată și completată anexa nr-1 la **Legea nr. 1380-XIII din 20 noiembrie cu privire la tariful vamal**, potrivit cărora au fost stabilite cote la import și modificat tariful vamal la importul mărfurilor poziția tarifară 1701 (**Zahăr din trestie sau din sfeclă de zahăr și zaharoză pură din punct de vedere chimic, în stare solidă**) și 1702 (**Alte zaharuri, inclusiv lactoză, maltoză, glucoză și fructoză (lebuloză), pure din punct de vedere chimic în stare solidă; siropuri de zaharuri fără adaosuri de substanțe aromatizante sau colorante; miere artificială; amestecată sau neamestecată cu miere naturală, zaharuri și melase caramelizate**).

Astfel, la mărfurile poziția tarifară 1701 va fi aplicat un tarif vamal în mărime de 75% din cost (anterior – 30%). Excepție face zahărul au adaosuri de substanțe aromatizante sau colorante (poziția tarifară – 1701 91 000) și alte zaharuri, care nu sunt indicate în poziția tarifară 1701 (poziția – 1701 99), pentru importul căruia în limitele cotei a fost stabilit un tarif în mărime de 10% din cost, iar peste limita cotei se aplică un tarif de 75% din cost.

La importul mărfurilor poziția tarifară 1702 se aplică un tarif în mărime de 75% din cost sau 10% în limitele cotei. Zahărul și siropul de arțar (poziția tarifară – 1702 20) se aplică în toate cazurile un tarif vamal în mărime de 15%.

Aceste modificări intră în vigoare la începutul lunii următoare adoptării deciziei oficiale a Consiliului General al Organizației Mondiale a Comerțului privind modificarea listei CLI – Republica Moldova, anexată la Protocolul de aderare a Republicii Moldova la Acordul de la Marrakech privind constituirea O.M.C., semnat la Geneva la 8 mai 2001.

Prin **legea nr. 313-XVI din 19 ianuarie 2009** au fost completate unele acte legislative și anume:

1. În **Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreținător au fost operate completări**, în conformitate cu care licența pentru comercializarea resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii de acumulatori uzate, inclusiv în stare prelucrată, către agenții economici aflați pe teritoriul Republicii Moldova care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, precum și pentru

¹⁴Procedura planului – procedura aplicată față de datormici în cadrul procesului de insolvențabilitate în vederea satisfacerii cererilor creditorilor prin realizarea planului, care include o serie de acțiuni în vederea însănoșării financiar-economice a datornicului și/sau utilizarea masei debitoare.

exportul acestora se eliberează pe bază de concurs, conform regulamentului aprobat de Guvern.

2. **Legea nr. 1347-XIII din 9 octombrie 1997** a fost completată. În corespundere cu această completare se interzice colectarea și achiziționarea de la persoane fizice a resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, cu excepția bateriilor de acumuloare uzate.

Prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 118 din 29 decembrie 2008 au fost aprobate Normele metodologice pentru implementarea auditului intern în sectorul public, elaborate în scopul realizării prevederilor Standardelor naționale de audit intern.

Prin **hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 244 din 11 decembrie 2008** au fost operate **modificarea și completarea Planului de conturi al evidenței contabile în bănci și alte instituții financiare din Republica Moldova.**

Monitorul Oficial nr. 16-18 din 30 ianuarie 2009

Prin **hotărârea Guvernului nr. 16 din 19 ianuarie 2009** a fost aprobată **Reglementarea tehnică „Produse de bază de grăsimi vegetale”**, care stabilește cerințele esențiale de calitate, ambalare, etichetare, transportare și depozitare pentru margarină, maioneză, grăsimi vegetale pentru industria culinară, de cofetărie și de panificație, cu un conținut de 10%-90% grăsimi, provenite din producție internă, cât și din import. Cerințele prescise în Reglementare tehnică nu se aplică produselor fabricate în gospodării individuale pentru consum propriu.

Prin hotărârea respectivă au fost, de asemenea, operate **modificări în hotărârea Guvernului nr. 1469 din 30 decembrie 2004** privind **Nomenclatorul produselor din domeniul reglementat**, supuse certificării conformității obligatorii, ca urmare poziția tarifară „margarină utilizabil în hrană sau produse finite din uleiuri vegetale sau animale” a fost exclus din nomenclatorul respectiv și, ca urmare, nu mai sunt supuse certificării și nu necesită certificate de corespundere.

Prin **hotărârea Guvernului nr. 31 din 23 ianuarie 2009** au fost aprobate **domeniile reglementate, autoritățile de reglementare și organele cu funcții de supraveghere a pieței**. Hotărârea intră în vigoare în termen de 3 luni după publicarea acestei hotărâri, 30 aprilie 2009.

Prin **hotărârea Guvernului nr. 35 din 23 ianuarie 2009** a fost aprobat **Protocolul între Serviciul Vamal al Republicii Moldova și Comitetul vamal de Stat al Republicii Belarus privind acordarea regimului de comerț liber mărfurilor transportate prin teritoriile statelor care nu sunt părți la Acordul privind crearea zonei de comerț liber din 15 aprilie 1994, semnat la Minsk la 3 decembrie 2008.**

Prin **legea Guvernului nr. 40 din 26 ianuarie 2009** privind unele măsuri de realizarea a **Legii nr. 178-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la Aeroportul Internațional Liber „Mărculești”** au fost aprobate:

- Regulamentul privind sistemul autorizat de trecere pe teritoriul Aeroportului Internațional Liber „Mărculești”;
- Regulamentul privind înregistrarea rezidenților Aeroportului Internațional Liber „Mărculești”;
- Regulamentul privind eliberarea autorizațiilor pentru desfășurarea activității în Aeroportul Internațional Liber „Mărculești”;
- Regulamentul privind reprezentantul Guvernului în Aeroportul Internațional Liber „Mărculești”.

Prin **hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.316 din 24 decembrie 2008** a fost aprobată **Metodologia de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor la serviciile auxiliare prestate de întreprinderile titulare de licențe pentru distribuția de gaze naturale.**

Metodologia are drept scop asigurarea unității metodologice în determinarea prețurilor la serviciile auxiliare prestate de toți agenții economici, titulari de licențe pentru distribuția de gaze naturale, indiferent de forma de proprietate, activitatea cărora este reglementată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Documentul stabilește:

- 1) componența și modul de determinare a consumurilor și cheltuielilor incluse în prețul pentru serviciu auxiliar;
- 2) modul de determinare, aprobare și revizuire a prețurilor pentru serviciile auxiliare.

Pentru următoarele servicii auxiliare prestate consumatorilor preșurile vor fi stabilite drept prețuri fixe:

- 1) racordarea instalației de utilizare a consumatorului la rețeaua de gaze naturale;
- 2) reconectarea instalației de utilizare a consumatorului la rețeaua de gaze naturale, care a fost deconectată pentru diferite încălcări ale normelor

de utilizare a gazelor naturale;

3) deconectarea instalației de utilizare a consumatorului de la rețeaua de gaze, la solicitarea acestuia;

4) deservirea primară și repetată a locurilor de săpături în raza amplasării conductelor de gaze;

5) coordonarea proiectelor de construcție a obiectelor (clădiri, edificii, și rețele inginerești) în apropierea rețelelor de gaze naturale existente;

6) sigilarea și desigilarea echipamentului de măsurare la solicitarea consumatorului;

7) eliberarea copiilor documentelor tehnice din arhivă la solicitarea consumatorului;

8) demontarea echipamentului de măsurare a gazelor naturale pentru efectuarea verificării metrologice de expertiză și remontarea acestuia, la solicitarea consumatorului casnic, în caz dacă se constată că echipamentul de măsurare respectiv corespunde normelor metrologice.

La următoarele servicii auxiliare prețurile se vor stabili ca prețuri plafon:

1) racordarea aparatelor de utilizare a gazelor naturale la solicitarea consumatorului;

2) modificarea instalației de utilizare la solicitarea consumatorului;

3) deservirea tehnică și repararea aparatelor de utilizare a gazelor (aragazuri, încălzitoare de apă, aparate de încălzire și alte aparate de utilizare a gazelor);

4) examinarea stării tehnice a conductelor de gaze subterane la solicitarea proprietarului acestuia;

5) repararea echipamentului de măsurare a gazelor naturale la consumatorul casnic, în cazul în care deteriorarea acestuia s-a petrecut din vina consumatorului.

Metodologia respectivă poate fi aplicată de întreprinderile, care au licență pentru distribuția gazelor, pentru plățile la alte servicii auxiliare.

Prin **hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 64/8 din 31 decembrie 2008** a fost aprobat **Planul de activitate a Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2009, care fu plasată pe pagina WEB oficială a CNPF – www.cnpf.md**

*O analiză mai detaliată a acestor și altor documente normative, precum și alte consultații juridice în probleme de drept le puteți obține de la compania juridică **BSMB Legal Counsellors**.*

© 2003-2009 **BSMB Legal Counsellors**. Toate drepturile rezervate.